

taverunt intrâ se, dicentes: Hic est heres, occidamus illum, ut nostra fiat hereditas.

15. Et electum illum extrâ vineam, occiderunt. Quid ergo faciet illis dominus vineæ?

16. veniet, & perdet colonos istos, & dabit vineam aliis. Quo audito, dixerunt illi: Absit.

17. Ille autem aspiciens eos ait: Quid est ergo hoc, quod scriptum est: * Lapidem, quem reprobaverunt edificantes, hic factus est in caput anguli?

18. Omnis, qui ceciderit super illum lapidem, conquassabitur: super quem autem ceciderit, comminuet illum.

19. Et quærebant principes sacerdotum, & Scribæ mittere in illum manus illâ horâ: & timuerunt populum: cognoverunt enim quod ad ipsos dixerit similitudinem hanc.

20. * Et observantes miserunt insidiatores, qui se iustos simularent, ut caperent eum in sermone, ut tradèrent illum principatui, & potestati præfidis.

21. Et interrogaverunt eum, dicentes: Magister, scimus quia rectè dicis, & doces: & non accipis personam, sed viam Dei in veritate doces:

22. licet nobis tributum dare Cæsari, an non?

23. Considerans autem dolum illorum, dixit ad eos: Quid me tentatis?

24. Ostendite mihi denarium: Cuius habet imaginem, & inscriptionem? Respondentes dixerunt ei: Cæsaris.

25. Et ait illis: * Reddite ergo quæ sunt Cæsaris, Cæsari: & quæ sunt Dei, Deo.

26. Et non potuerunt verbum eius reprehendere coram plebe: & mirati in responso eius, tacuerunt.

27. * Accesserunt autem quidam Sadducæorum, qui negant esse resurrectionem, & interrogaverunt eum,

28. dicentes: Magister, Moyses scripsit nobis: * Si frater alicuius mortuus fuerit habens uxorem, & hic sine liberis fuerit, ut accipiat eam frater eius uxorem, & suscite seminem fratri suo:

29. septem ergo fratres erant: & primus accepit uxorem, & mortuus est sine filiis.

30. Et sequens accepit illam, & ipse mortuus est sine filio.

31. Et tertius accepit illam. Similitèr & omnes septem, & non reliquerunt semen, & mortui sunt.

32. Novissimè omnium mortua est & mulier.

33. In resurrectione ergo, cuius eorum erit uxor? siquidem septem habuerunt eam uxorem.

34. Et ait illis Iesus: Filii huius sæculi nubunt, & traduntur ad nuptias:

35. illi verò, qui digni habebuntur sæculo illo, & resurrectione ex mortuis, neque nubent, neque ducent uxores:

36. neque enim ultra mori poterunt: æquales enim Angelis sunt, & filii sunt Dei: cum sint filii resurrectionis.

37. Quia verò resurgant mortui, & Moyses ostendit secus rubum, * sicut dicit Dominum, Deum Abraham, & Deum Isaac, & Deum Iacob.

38. Deus autem non est mortuorum, sed vivorum: omnes enim vivunt ei.

39. Respondentes autem quidam Scribarum, dixerunt ei: Magister, benè dixisti.

40. Et ampliùs non audèbant eum quidquam interrogare.

41. Dixit autem ad illos: Quomodo dicunt Christum, filium esse David?

42. & ipse David dicit in libro Psalmorum: * Dixit Dominus Domino meo, sede à dextris meis,

43. donec ponam inimicos tuos, scabellum pedum tuorum?

44. David ergo Dominum illum vocat: & quomodo filius eius est?

45. Audiènte autem omni populo, dixit discipulis suis:

46. * Attendite à Scribis, qui volunt ambulare in stolis, & amant salutationes in foro, & primas cathedras in synagogis, & primos discubitus in conviviis:

47. qui devorant domos viduarum, simulantes longam orationem. Hi accipient damnationem maiorem.

CAPUT XXI.

Idem est argumentum quod cap. 24. apud Mattheum, & capitis 13. apud Marcum. Excidium templi; quaque futura sint extrèmi iudicij signa.

1. **R**espiciens autem vidit eos, qui mittebant múnera sua in gazophylacium, divites.

2. Vidit autem & quamdam viduam pauperculam mittentem æra minuta duo.

3. Et dixit: Verè dico vobis, quia vidua hæc pauper, plus quàm omnes misit.

4. Nam

4. Nam omnes hi ex abundantia sibi miserunt in múnera Dei: hæc autem ex eo, quod deest illi, omnem victum suum, quem habuit, misit.

5. Et quibusdam dicentibus de templo quod bonis lapidibus, & donis ornatum esset, dixit:

* Matth. 24. 2. Marc. 13. 2. Supr. 19. 44. 6. Hæc, quæ videtis, * venient dies, in quibus non relinquetur lapis super lapidem, qui non destruatur.

7. Interrogaverunt autem illum, dicentes: Præceptor, quando hæc erunt, & quod signum cum fieri incipient?

8. Qui dixit: Videte ne seducamini: multi enim venient in nomine meo, dicentes quia ego sum: & tempus appropinquavit: nolite ergo ire post eos.

* PLUR. MARTYR. EXTRA TEMP. PASCH. 9. * Cum autem audieritis prælia, & seditiones, nolite terreri: oportet primum hæc fieri, sed nondum statim finis.

10. Tunc dicebat illis: Surget gens contra gentem, & regnum adversus regnum.

11. Et terramotus magni erunt per loca, & pestilentia, & fames, terrorisque de cælo, & signa magna erunt.

12. Sed antè hæc omnia injicient vobis manus suas, & persequentur tradentes in synagogas, & custodias, trahentes ad reges, & præfides propter nomen meum:

13. continget autem vobis in testimonium.

14. Pónite ergo in cordibus vestris non præmeditari quemadmodum respondeatis.

15. ego enim dabo vobis os, & sapientiam, cui non poterunt resistere, & contradicere omnes adversarii vestri.

16. Trademini autem à parentibus, & fratribus, & cognatis, & amicis, & morte afficient ex vobis:

17. & eritis odio omnibus propter nomen meum:

18. & capillus de capite vestro non peribit.

19. In patientia vestra possidebitis animas vestras.

* Dan. 9. 27. Matth. 24. 15. Marc. 13. 14. 20. * Cum autem videritis circumdari ab exercitu Ierusalem, tunc scitote quia appropinquavit desolatio eius:

21. tunc qui in Iudæa sunt, fugiant ad montes: & qui in medio eius, discedant: & qui in regionibus, non intrent in eam.

22. quia dies ultionis hi sunt, ut impleantur omnia, quæ scripta sunt.

23. Væ autem prægnantibus, & nutrientibus in illis diebus. erit enim pressura magna super terram, & ira populo huic.

24. Et cadent in ore gladij: & captivi ducuntur in omnes Gentes. & Ierusalem calcabitur à Géntibus: donec impleantur tempora nationum.

25. * Et erunt signa in sole, & luna, & stellis, & in terris pressura Géntium præ confusione sonitus maris, & fluctuum:

26. Arescentibus hominibus præ timore, & expectatione, quæ supervenient univérso orbi: nam virtutes cælorum movebuntur:

27. & tunc videbunt filium hominis venientem in nube cum potestate magna, & maiestate.

28. His autem fieri incipientibus, respicite, & levate capita vestra: * quoniam appropinquat redemptio vestra.

29. Et dixit illis similitudinem: Videte ficulneam, & omnes arbores:

30. cum producant iam ex se fructum, scitis quoniam propè est æstas.

31. Ita & vos cum videritis hæc fieri, scitote quoniam propè est regnum Dei.

32. Amen dico vobis, quia non præteribit generatio hæc, donec omnia fiant.

33. Cælum, & terra transibunt: verba autem mea non transibunt.

34. Attendite autem vobis, ne fortè graventur corda vestra in crapula, & ebrietate, & curis huius vitæ: & superveniat in vos repentina dies illa:

35. tamquam laqueus enim superveniet in omnes, qui sedent super faciem omnis terræ.

36. Vigilate itaque, omni tempore orantes, ut digni habeamini fugere ista omnia, quæ futura sunt, & stare ante Filium hominis.

37. Erat autem diebus docens in templo: noctibus verò exiens, morabatur in monte, qui vocatur Oliveti.

38. Et omnis populus manicabat ad eum in templo audire eum.

CAPUT XXII.

Idem argumentum quod Matthei cap. 26. & Marci 14. pacto Iudæ cum Iudæis.

Cæna Paschalis. Eucharistia. Oratio pro fide Petri. Christi agonía in horto. Iudæ osculum. Negatio Petri, & eius penitentia. Iesus illusus, & morte condemnatus.

1. * Appropinquabat autem dies festus Azymorum, qui dicitur Pascha:

Tttt 3 2. & * PASSIO FER. 4. MAIOR. HEBDOM. Quartum & ultimum Pascha ministerij Christi. Anno M. 4036. ære vulg. 33. ætatis Christi 37. Per. Iul. 4746. urbis cond. 784. ann. Iul. 78. imperij Tibèrij 19.

2. & * PASSIO FER. 4. MAIOR. HEBDOM. Quartum & ultimum Pascha ministerij Christi. Anno M. 4036. ære vulg. 33. ætatis Christi 37. Per. Iul. 4746. urbis cond. 784. ann. Iul. 78. imperij Tibèrij 19.

3. & * PASSIO FER. 4. MAIOR. HEBDOM. Quartum & ultimum Pascha ministerij Christi. Anno M. 4036. ære vulg. 33. ætatis Christi 37. Per. Iul. 4746. urbis cond. 784. ann. Iul. 78. imperij Tibèrij 19.

4. & * PASSIO FER. 4. MAIOR. HEBDOM. Quartum & ultimum Pascha ministerij Christi. Anno M. 4036. ære vulg. 33. ætatis Christi 37. Per. Iul. 4746. urbis cond. 784. ann. Iul. 78. imperij Tibèrij 19.

2. & quærebant principes sacerdotum, & Scribæ, quomodo Iesum interficerent: timébant verò plebem.

* *Matth.* 3. * Intravit autem sathanas in Iudam, qui cognominabatur Iscariotes, unum de duodecim.

4. & abiit, & locutus est cum principibus sacerdotum, & magistratibus, quemadmodum illum traderet eis.

5. Et gavisi sunt, & pacti sunt pecuniam illi dare.

6. Et spondit. Et quærebat opportunitatem ut traderet illum sine turbis.

7. Venit autem dies Azymorum, in qua necesse erat occidi pascha.

8. Et misit Petrum, & Ioannem, dicens: Eúntes parate nobis pascha, ut manducemus.

9. At illi dixerunt: Ubi vis parémus?

10. Et dixit ad eos: Ecce introeúntibus vobis in civitatem, occurret vobis homo quidam amphoram aquæ portans: sequimini eum in domum, in quam intrat,

11. & dicetis patrifamilias domus: Dicit tibi Magister: Ubi est diversorium, ubi pascha cum discipulis meis manducem?

12. Et ipse ostendet vobis cenaculum magnum stratum, & ibi parate.

13. Eúntes autem invenérunt sicut dixit illis, & paraverunt pascha.

* *Matth.* 14. * Et cum facta esset hora, discubuit, & duodecim Apóstoli cum eo.

15. & ait illis: Desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum, antequam patiar.

16. Dico enim vobis, quia ex hoc non manducabo illud, donec impleatur in regno Dei.

17. Et accépto cálice grátias egit, & dixit: Accipite, & dividite inter vos.

18. dico enim vobis quod non bibam de generatióne vitis, donec regnum Dei veniat.

* *I. Cor.* 11. 24. * Et accépto pane grátias egit, & fregit, & dedit eis, dicens: Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur: hoc facite in meam commemoratiónem.

20. Similiter & cálicem, postquam cenavit, dicens: Hic est calix novum testamentum in sanguine meo, qui pro vobis fundetur.

* *Matth.* 26. 21. * Verútamén ecce manus tradentis me, mecum est in mensa.

22. Et quidem Filius hominis, * secúndum quod definitum est, vadit: verútamén vae homini illi, per quem tradetur.

* *Psal.* 40. 9. 23. Et ipsi cœperunt quærere inter se,

quis esset ex eis, qui hoc facturus esset.

24. Facta est autem & conténtio inter eos, quis eorum videretur esse maior.

25. Dixit autem eis: * Reges Géntium dominantur eorum: & qui potestatem habent super eos, benefici vocantur.

26. Vos autem non sic: sed qui maior est in vobis, fiat sicut minor: & qui præcessor est, sicut ministrator.

27. Nam quis maior est, qui recumbit, an qui ministrat? nonne qui recumbit? Ego autem in médio vestrum sum, sicut qui ministrat:

28. vos autem estis, qui permansistis mecum in tentationibus meis:

29. & ego dispóno vobis sicut dispónit mihi Pater meus regnum,

30. ut edatis, & bibatis super mensam meam in regno meo: & sedetis super thronos iudicantes duodecim tribus Israël.

31. Ait autem Dóminus: Simon, Simon, ecce sathanas expetivit vos ut cribraret sicut triticum:

32. ego autem rogavi pro te ut non deficiat fides tua: & tu aliquando conversus confirma fratres tuos.

33. Qui dixit ei: Dómine, tecum paratus sum & in cárcerem, & in mortem ire.

34. * At ille dixit: Dico tibi Petre, non cantabit hodiè gallus, donec ter abneges nosse me. Et dixit eis:

35. * Quandò misi vos sine sacculo, & pera, & calceamentis, numquid aliquid defuit vobis?

36. At illi dixerunt: Nihil. Dixit ergo eis: Sed nunc qui habet sacculum, tollat similiter & peram: & qui non habet, vendat tunicam suam, & emat gladium.

37. Dico enim vobis, quoniam adhuc hoc, quod scriptum est, oportet impleri in me: * Et cum iniquis deputatus est. Etenim ea, quæ sunt de me, finem habent.

38. At illi dixerunt: Dómine, ecce duo gladii hic. At ille dixit eis: Satis est.

39. * Et egressus ibat secúndum consuetudinem in Montem olivarum. Secuti sunt autem illum & discipuli.

40. Et cum pervenisset ad locum, dixit illis: Orate ne intratis in tentationem.

41. * Et ipse avulsus est ab eis quantum iactus est lapidis: & positis genibus orabat,

42. dicens: Pater si vis, transfer cálicem istum à me: Verútamén non mea voluntas, sed tua fiat.

43. Apparuit autem illi Angelus de celo, confortans eum. Et factus in agonia, prolixius orabat.

44. Et

44. Et factus est sudor eius, sicut gutta sanguinis decurréns in terram.

45. Et cum surrexisset ab oratione, & venisset ad discipulos suos, invenit eos dormientes præ tristitia.

46. Et ait illis: Quid dormitis? surgite, orate, ne intratis in tentationem.

* *Matth.* 26. 47. * Adhuc eo loquente ecce turba: & qui vocabatur Iudas, unus de duodecim, antecedebat eos: & appropinquavit Iesu ut oscularetur eum.

48. Iesus autem dixit illi: Iuda, ósculo Filium hominis tradis?

49. Videntes autem hi, qui circa ipsum erant, quod futurum erat, dixerunt ei: Dómine, si percútimus in gladio?

50. Et percúsit unus ex illis servum principis sacerdotum, & amputavit auriculam eius dexteram.

51. Respondens autem Iesus, ait: Sínite usque huc. Et cum tetigisset auriculam eius, sanavit eum.

52. Dixit autem Iesus ad eos, qui venerant ad se, principes sacerdotum, & magistratus templi, & seniores: Quasi ad latronem existis cum gladiis, & sústibus?

53. Cum quotidie vobiscum fuérim in templo, non extendistis manus in me: sed hæc est hora vestra, & potestas tenebrarum.

* *Matth.* 26. 57. * Comprehendentes autem eum, duxerunt ad domum principis sacerdotum: Petrus verò sequebatur à longè.

55. * Accenso autem igne in médio atrij, & circumsedentibus illis, erat Petrus in médio eorum.

* *Matth.* 26. 69. * Quem cum vidisset ancilla quædam sedentem ad lumen, & eum fuisset intuíta, dixit: Et hic cum illo erat.

57. At ille negavit eum, dicens: Múlier, non novi illum.

58. Et post pusillum alius videns eum, dixit: Et tu de illis es. Petrus verò ait: O homo, non sum.

* *Ioan.* 18. 26. * Et intervállo facto quasi horæ unius, alius quidam affirmabat, dicens: Verè & hic cum illo erat: nam & Galilæus est.

60. Et ait Petrus: Homo, nescio quid dicis. Et continuò adhuc illo loquente cantavit gallus.

61. Et conversus Dóminus respexit Petrum. Et recordatus est Petrus verbi Dómini, sicut dixerat: * Quia prius quam gallus cantet, ter me negabis:

62. Et egressus foras Petrus flevit amare.

63. Et viri, qui tenebant illum, illudébant ei, cadentes.

64. Et velaverunt eum, & percutiebant faciem eius: & interrogabant eum, dicentes: Prophetiza, quis est, qui te percúsit?

65. Et alia multa blasphemantes dicebant in eum.

66. * Et ut factus est dies, convenérunt seniores plebis, & principes sacerdotum, & Scribæ, & duxerunt illum in concilium suum, dicentes: Si tu es Christus, dic nobis.

67. Et ait illis: Si vobis dixeró, non credetis mihi:

68. si autem & interrogávero, non respondebitis mihi, neque dimittetis.

69. Ex hoc autem erit Filius hominis sedens à dextris virtutis Dei.

70. Dixerunt autem omnes: Tu ergo es Filius Dei? Qui ait: Vos dicitis, quia ego sum.

71. At illi dixerunt: Quid adhuc desideramus testimónium? ipsi enim audivimus de ore eius.

CAPUT XXIII.

Passionis series continuata. Mors Christi, quæque eam consecuta sunt prodigia enarrantur.

1. **E**T surgens omnis multitudo eorum, duxerunt illum ad Pilatum.

2. Cœperunt autem illum accusare, dicentes: Hunc invenimus subvertentem gentem nostram, * & prohibentem tributum dare Cæsari, & dicentem se Christum regem esse.

* *Matth.* 22. 21. * Pilatus autem interrogavit eum, dicens: Tu es rex Iudæorum? At ille respondens ait: Tu dicis.

* *Matth.* 27. 11. * Ait autem Pilatus ad principes sacerdotum, & turbas: Nihil invenio causæ in hoc homine.

* *Ioan.* 18. 33. * At illi invalescebant, dicentes: Commovet populum docens per universam Iudæam, incipiens à Galilæa usque huc.

6. Pilatus autem audiens Galilæam, interrogavit si homo Galilæus esset.

7. Et ut cognovit quod de Heródis potestate esset, remisit eum ad Heródem, qui & ipse Ierosólymis erat illis diebus.

8. Heródes autem viso Iesu, gavissus est valde. erat enim cupiens ex multo tempore videre eum, eò quod audierat multa de eo, & sperabat signum aliquod videre ab eo fieri.

9. Interrogabat autem eum multis sermonibus. At ipse nihil illi respondébat.

10. Sta-